

Історія перекладу

Робоча програма навчальної дисципліни (силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітня програма	Германські мови та літератури (переклад включно), перша - англійська
Статус дисципліни	вибіркова
Форма навчання	очна (денна)
Рік підготовки, семестр	2/3 курс, осінній семестр
Обсяг дисципліни	4 кредити ЄКТС / 120 годин (54 аудиторних годин, 66 годин СРС)
Семестровий контроль/ контрольні заходи	залік
Розклад занять	http://rozklad.kpi.ua/
Мова викладання	англійська, українська
Інформація про керівника курсу/ викладачів	Професор, д.філол.н., ГУДМАНЯН Артур Грантович e-mail: artgud13@gmail.com @Arth2021
Розміщення курсу	https://classroom.google.com

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Вибірковий освітній компонент «Історія перекладу» належить до циклу професійної підготовки. Метою дисципліни є формування у студентів компетентностей:

- обирати засіб адекватного перекладу згідно з лінгвокультурологічними знаннями та специфікою мовної картини світу;
- здійснювати перекладознавчий аналіз наукових, соціально-економічних, політичних текстів з урахуванням відомостей, отриманих в історичних джерелах;
- сприймати та розуміти надану інформацію та застосовувати її у навчальній діяльності;
- розширювати власну систему знань, безперервно підвищувати інтелектуальний рівень і рівень професійної майстерності на основі самоосвіти;
- сприймати, розуміти та аналізувати надану інформацію та застосовувати її у як у процесі навчання, так і за його межами;
- опрацьовувати одержані результати, аналізувати і переосмислювати їх, враховуючи сучасні наукові дані.

Основні завдання кредитного модуля. Згідно з вимогами програми навчальної дисципліни студенти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання.

Знання:

- основних термінів та понять перекладознавства на рівні відтворення, тлумачення й використання у навчальній діяльності;
- етапів розвитку перекладацького знання, наукових шкіл, напрямків, концепцій, джерел існуючого фактичного матеріалу;
- підходів до історичних явищ у перекладі, основних закономірностей їх розвитку;
- країнознавчих відомостей про історію, географію, економіку, державний устрій, звичаї, традиції, літературу, мистецтво тощо;
- істотних рис перекладу як виду комунікативної діяльності у різних формах, еволюцію принципів та прийомів перекладу,
- принципів та методів різних шкіл перекладу, в тому числі української школи перекладу в історичній динаміці;
- сучасних тенденцій у лінгвістиці та результатів робіт вітчизняних та іноземних дослідників з відповідної тематики.

Уміння:

- розуміти і пояснювати феномен перекладу у історичній динаміці як засіб збереження і передачі соціального досвіду та базисних цінностей культур;
- аналізувати основні процеси, форми соціальних взаємодій, фактори соціального розвитку, їх вплив на переклад,
- відбирати необхідну інформацію і фактичний матеріал для підготовки та проведення дослідження, відповідно до поставленої мети та визначених завдань;
- представляти підсумки проведеної роботи, оформлені у відповідності з існуючими вимогами;
- накопичувати власний банк знань за рахунок значущої інформації, необхідної в науково-дослідницькій діяльності.

Досвід:

- аналізу та порівняння результатів досліджень вітчизняних та іноземних дослідників з обраної тематики;
- розширення власної системи знань, безперервно підвищуючи інтелектуальний рівень і рівень професійної майстерності на основі самоосвіти, сприйняття, розуміння та аналізу наданої інформації та застосування її у як у процесі навчання, так і за його межами;
- критичного аналізу, контролю та розуміння основних питань, пов'язаними зі знаннями у галузі лінгвістики;
- проведення бібліографічної роботи з залученням сучасних інформаційних технологій.

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Освітній компонент належить до циклу професійної підготовки. Обов'язковими передумовами для вивчення дисципліни є володіння англійською мовою на рівні C1, вільне володіння українською мовою, а також успішне засвоєння нормативних освітніх

компонентів «Англійська мова (основна, практичний курс)», «Зіставна граматики», «Сучасна українська мова», «Прикладні лінгвістичні дослідження», «Порівняльна типологія».

3. Зміст навчальної дисципліни

Форма навчання	Всього		Розподіл навчального часу та видами занять		Контрольні заходи	
	кредитів	годин	практичні заняття	СРС	МКР	Семестрова атестація
очна (денна)	4	120	54	66	–	Залік

Тематичний план освітнього компонента

- Тема 1. Роль перекладу у стародавньому світі
- Тема 2. Переклад і розвиток світових релігій
- Тема 3. Переклад у країнах середньовічної Європи
- Тема 4. Європейський переклад за часів Відродження
- Тема 5. Перекладацька практика періоду класицизму і Просвітництва (XVII-XVIII ст)
- Тема 6. Перекладацька діяльність у країнах Європи (друга половина XVIII ст. та в XIX ст).
- Тема 7. Український переклад XVIII – поч. XX ст.
- Тема 8. Український переклад радянського періоду. Розвиток українського перекладу часів незалежності

4. Навчальні матеріали та ресурси¹

Базова література:

1. Стріха, М. (2006). *Український художній переклад: між літературою і націєтворенням*. Висока полиця.
2. Weissbort, D., Eysteinson, A. (2006). *Translation – theory and practice: a historical reader*. Oxford University Press.

Допоміжна

3. Гарбовский, Н.К. (2007). *Теория перевода*. Издательство Московского университета.
4. Кальниченко, О.А. (2013). *Історія перекладу та думок про переклад у стародавні часи*. Видавництво ХНУ.
5. Кальниченко, О.А., Панченко, Д.І. (Ред.) (2017). *Збірник наукових праць В.О. Підмогіна з історії та теорії перекладу*. Видавництво НУА.
6. Коломієць, Л.В. (2015). *Український художній переклад та перекладачі 1920-30-х років*. Нова книга.

¹ всі навчальні матеріали знаходяться в доступі за посиланням <https://drive.google.com/drive/folders/1h6mxBtTd21gelp6KUj4kVIJtV0BQj3g-?usp=sharing>

7. Коптілов, В. (2002). *Теорія і практика перекладу*. Юніверс.
8. Москаленко, М. (1995). *Тисячоліття. Поетичний переклад України-Русі*. Дніпро.
9. Семенец, О.Е., Панасьєв, А.Н. (1989). *История перевода*. Издательство при КГУ.
10. Семенец, О.Е., Панасьєв, А.Н. (1991). *История перевода. Средневековая Азия, восточная Европа XV-XVIII вв.* Издательство при КГУ.
11. Шмігер, Т. (2009). *Історія українського перекладознавства ХХ ст.* Смолоскип.
12. Baker, M. (Ed.) (2001). *Routledge Encyclopedia of Translation Studies*. Routledge.
13. Bassnett, S. (2002). *Translation studies*. Routledge.
14. Bastin, G. L., Bandia, P. F. (Eds.) (2006). *Charting the future of translation history*. University of Ottawa Press.
15. Burke, P., Po-Chia Hsia, R. (Eds.) (2007). *Cultural translation in Early Modern Europe*. Cambridge University Press.
16. Delisle, J., Woodsworth, J. (Eds.) (2012). *Translators through history*. John Benjamins Publishing Company.
17. D'hulst, L., Gambier, Y. (Eds.) (2018). *A history of modern translation knowledge*. John Benjamins Publishing Company.
18. Delabatista, D., D'hulst, L. (Eds.) (1993). *European Shakespeares*. John Benjamins Publishing Company.
19. Denton, J. (2016). *Translation and Manipulation in Renaissance England*. Firenze University Press.
20. Ellis, R. (2008). *The Oxford history of literary translation in English*. Vol. 1. Oxford University Press.
21. Freedman, H. (2016). *Murderous history of Bible translations*. Bloomsbury.
22. Lefevre, A. (Ed.) (1992). *Translation, history, culture. A sourcebook*. Routledge.
23. Ricci, R., van der Putten, J. (Eds.) (2011). *Translation in Asia*. Routledge.
24. Robinson, D. (2014). *Western translation theory from Herodotus to Nietzsche*. Routledge.
25. Roland, R.A. (1999). *Interpreters as Diplomats*. University of Ottawa Press.
26. Steiner, G. (1975). *After Babel*. Oxford University Press.
27. Schurink, F. (Ed.) (2011). *Tudor translation*. Pelgrave Macmillan.
28. Schmidt, G. (Ed.) (2013). *Elizabethan translation and literary culture*. De Gruyter.
29. Venuti, L. (1998). *Scandals of translation. Towards an ethics of difference*. Routledge.
30. Venuti, L. (2008). *The Translator's Invisibility. A history of translation*. 2nd edition. Routledge.
31. Venuti, L. (Ed.) (2004). *The translation studies reader*. Routledge.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

№	Тема	Аудиторні	СРС
---	------	-----------	-----

ПЗ		години	
1	Лекція 1. Роль перекладу у стародавньому світі	2	1
2	Семінарське заняття 1. (тематика семінарських занять представлена в Додатку А до цього силабусу)	2	3,25
3	Семінарське заняття 2.	2	3,25
4	Лекція 2. Переклад і розвиток світових релігій.	2	1
5	Семінарське заняття 3.	2	3,25
6	Семінарське заняття 4.	2	3,25
7	Лекція 3. Переклад у країнах середньовічної Європи.	2	1
8	Семінарське заняття 5.	2	3,25
9	Семінарське заняття 6.	2	3,25
10	Лекція 4. Європейський переклад за часів Відродження.	2	1
11	Семінарське заняття 7.	2	3,25
12	Семінарське заняття 8.	2	3,25
13	Лекція 5. Перекладацька практика періоду класицизму і Просвітництва (XVII-XVIII ст).	2	1
14	Семінарське заняття 9.	2	3,5
15	Семінарське заняття 10.	2	3,5
16	Лекція 6. Перекладацька діяльність у країнах Європи (друга половина XVIII ст. та в XIX ст).	2	1
17	Семінарське заняття 11.	2	3,5
18	Семінарське заняття 12.	2	3,5
19	Лекція 7. Український переклад XVIII – поч. XX ст.	2	1
20	Семінарське заняття 13.	2	3,5
21	Семінарське заняття 14.	2	3,5
22	Лекція 8. Український переклад радянського періоду. Розвиток українського перекладу часів незалежності	2	1
23	Семінарське заняття 15.	2	3,5
24	Семінарське заняття 16.	2	3,5
25	Рубіжний контроль	2	-
26	Аналіз результатів рубіжного контролю. Підвищення рейтингу.	2	-
27	Залік	2	6
	Всього	54	66

6. Самостійна робота студента

Самостійна робота здобувача вищої освіти передбачає підготовку до аудиторних занять (ознайомлення з рекомендованою літературою, виконання домашніх навчальних завдань за темою практичних занять), домашньої контрольної роботи та підготовки до екзамену. Теми практичних занять і рекомендований час самостійної

роботи наведені у п. 3. Терміни виконання завдань і форма звітності згідно з п. 7 цього силабусу.

Вивчення дисципліни включає такі види самостійної роботи:

- підготовка до семінарських занять;
- підготовка до заліку.

Середній рекомендований час на підготовку до семінарського заняття – 3,4 год СРС, заліку – 6 год СРС.

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідування практичних занять, активна робота на них і виконання домашніх завдань необхідні для, розвитку практичних навичок і компетентностей та досягнення програмних результатів навчання загалом. Перед практичним заняттям здобувач вищої освіти ознайомлюється з рекомендованою літературою, наданою викладачем. Усі необхідні навчальні матеріали викладач розміщує на гуглдиску або в онлайн середовищі Google Classroom, доступ до якого мають студенти, які вивчають цей освітній компонент.

Актуальну інформацію щодо організації навчального процесу з дисципліни студенти отримують через повідомлення у групі в Telegram/Viber/ WhatsApp або Електронному кампусі. Під час змішаної форми навчання заняття проходять у форматі відеоконференцій на платформі ZOOM.

Виконані домашні навчальні завдання здобувачі вищої освіти завантажують у свої папки на гуглдиску або здають через Google Classroom, доступ до яких надає викладач протягом першого тижня навчання. *Термін виконання* домашнього навчального завдання – *1 тиждень з моменту отримання або згідно з інструкціями викладача*. Завдання, подані на перевірку після закінчення визначеного терміну, оцінюються в 0 балів. Якщо студент не здав завдання протягом визначеного терміну з поважної причини, яку підтверджує офіційний документ (довідка про непрацездатність, службова записка тощо), він може представити виконані завдання за графіком, узгодженим з викладачем, але не пізніше 12 практичного заняття. Перескладання домашніх навчальних завдань з метою підвищення оцінки не передбачено. Відпрацювання пропущених без поважної причини занять за рахунок виконання додаткових навчальних завдань не передбачено.

Поточний контроль. Викладач регулярно заносить результати поточного контролю в модуль «Поточний контроль» Електронного кампусу згідно з Положенням про поточний, календарний і семестровий контроль в КПІ ім. Ігоря Сікорського. Детальніше: https://document.kpi.ua/2020_7-137. Ознайомитися з результатами поточного контролю студент може в особистому кабінеті в Електронному кампусі.

Правила призначення заохочувальних балів. Відповідно до Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>), заохочувальні бали не входять до основної 100-бальної

шкали PCO і не можуть перевищувати 10% рейтингової шкали, тобто максимальна кількість додаткових балів – 10. Для підвищення мотивації здобувачів вищої освіти займатися науково-дослідницькою роботою, їм призначають заохочувальні бали за участь у науково-практичних конференціях, семінарах, круглих столах і воркшопах за тематикою освітнього компонента (за умови публікації тез доповіді або наявності сертифікату про участь у відповідному заході). Підставою для нарахування заохочувальних балів може бути участь у перекладацьких проєктах КПІ ім. Ігоря Сікорського. Штрафні бали з освітнього компоненту не передбачені.

Академічна доброчесність. Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (<https://kpi.ua/code>) та Положенні про систему запобігання академічному плагіату (<https://osvita.kpi.ua/node/47>).

Норми етичної поведінки. Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Процедура оскарження результатів контрольних заходів. Студенти мають право аргументовано оскаржити результати будь-яких контрольних заходів, пояснивши з яким критерієм не погоджуються. Процедуру деталізовано в Положенні про апеляції в КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Інклюзивне навчання. Освітній компонент може викладатися для більшості студентів з особливими освітніми потребами, окрім студентів з серйозними вадами зору, які не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів. Детальніше про забезпечення інклюзивності освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського за посиланням <https://osvita.kpi.ua/node/172>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Процедура оцінювання результатів навчання за цим освітнім компонентом, форми контролю і рейтингова система оцінювання регламентовані Положенням про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/37>) та Положенням про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/node/32>).

Результати навчання з дисципліни оцінюються за PCO першого типу, тобто підсумкова оцінка здобувача формується на основі виконання всіх завдань, передбачених контрольними заходами. Оцінювання результатів навчання здійснюється за 100-бальною шкалою.

Оцінювання та поточний контроль. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за роботу на практичних заняттях і написання рубіжної контрольної роботи (РК) в кінці семестру. *Рейтинг* студентів з освітнього компоненту складається з балів, отриманих за:

- 1) експрес-опитування на лекціях;
- 2) роботу на 16 семінарських заняттях;
- 3) написання однієї рубіжної контрольної роботи.

№ з/п	Контрольний захід	%	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Експрес-опитування на лекціях	8	1	8	8
2.	Робота на семінарських заняттях	40%	2,5	16	40
3.	Написання рубіжної контрольної роботи	52%	52	1	52
	Всього				100

Максимальний ваговий бал за *експрес-опитування* на лекціях – 1; опитування проводиться наприкінці кожного лекційного заняття і має на меті перевірку рівня засвоєння матеріалу відповідної лекції здобувачем вищої освіти.

- «відмінно» 1-0,9 балів;
- «добре» 0,8-0,75 балів;
- «задовільно» 0,7-0,6 балів;
- «незадовільно» 0 балів.

Критерії оцінювання відповіді студента на експрес-опитуванні.

«відмінно» – повна відповідь, студент демонструє глибокі знання вивченого матеріалу (не менше 90% потрібної інформації);

«добре» – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) або повна відповідь з незначними неточностями; студент добре орієнтується у пройденому матеріалі;

«задовільно» – студент володіє фрагментарними знаннями за темою, допускає окремі помилки;

«незадовільно» – студент не володіє матеріалом (менше 60% потрібної інформації).

Максимальний ваговий бал за *роботу на семінарському (практичному) занятті* – 2,5 бали:

- «відмінно» 2,5-2,3 балів;
- «добре» 2,2-1,9 балів;
- «задовільно» 1,8-1,5 балів;
- «незадовільно» 0 балів.

Критерії оцінювання роботи на семінарських (практичних) заняттях.

«відмінно» – активна робота на парі, повне і цілком правильне виконання домашніх навчальних завдань з урахуванням вивченого матеріалу за темою заняття (не менше 90% потрібної інформації);

«добре» – достатньо повна відповідь (не менше 75% потрібної інформації) або повна відповідь з незначними неточностями під час заняття; домашнє навчальне завдання виконане з незначними помилками;

«задовільно» – неповне виконання домашнього завдання (не менше 60% потрібної інформації) та незначні помилки під час роботи на занятті; якщо студент не здав домашнє навчальне завдання, але активно працює на занятті, його робота буде оцінена за цим критерієм;

«незадовільно» – незадовільна робота під час заняття (менше 60% потрібної інформації) та невиконане домашнє навчальне завдання.

Максимальний ваговий бал за *рубіжну контрольну роботу* – 52.

«відмінно» 52-47 балів;

«добре» 46-39 балів;

«задовільно» 38-31 балів;

«незадовільно» 0 балів.

Рубіжна контрольна робота проводиться письмово й складається з 3 завдань. Завдання 1 передбачає виконання тесту множинного вибору. Завдання 2 – відкрите питання з історії розвитку перекладу у світі. Завдання 3 – відкрите питання з історії розвитку перекладу в Україні.

Ваговий бал за Завдання 1 – 20 балів (кожна правильна відповідь – 1 бал).

Ваговий бал за Завдання 2 – 16 балів

Ваговий бал за Завдання 3 – 16 балів

Критерії оцінювання рубіжної контрольної роботи.

«відмінно» – коректне виконання всіх завдань, що демонструє глибоке розуміння предмету вивчення й повну сформованість фахових компетентностей за відповідним освітнім компонентом, зазначених у п. 1 цього силабусу (не менше 90% потрібної інформації);

«добре» – виконання всіх завдань з деякими помилками та/або неточностями, які свідчать про ґрунтовне розуміння теоретичних основ дисципліни й сформованість фахових компетентностей за цим освітнім компонентом на високому рівні (не менше 75% потрібної інформації);

«задовільно» – неповне виконання завдань з низкою помилок та/або неточностей, при якому студент демонструє фрагментарні знання з дисципліни (не менше 60% потрібної інформації);

«незадовільно» – незадовільне виконання завдань, що свідчить про недостатню сформованість передбачених фахових компетентностей, знань і вмінь (менше 60% потрібної інформації) або невиконання завдання.

Результати поточного контролю оголошуються кожному студенту окремо у присутності або в дистанційній формі (електронною поштою або через Telegram/Viber/WhatsApp) і обов'язково проставляються викладачем в Електронному кампусі в модулі «Поточний контроль».

Календарний контроль провадиться на 8 та 14 тижнях весняного семестру як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу здобувачем вищої освіти. Для отримання позитивної оцінки з календарного контролю поточний рейтинг здобувача повинен становити не менше 50% від максимально можливого на час проведення цього контролю.

Критерій		I календарний контроль	II календарний контроль
Термін календарного контролю		8-ий тиждень	14-ий тиждень
Умови отримання атестації	Поточний рейтинг	≥ 12 балів	≥ 22 балів

Семестровий контроль у формі заліку проводиться на останньому занятті з освітнього компонента. Здобувач отримує позитивну залікову оцінку за результатами його роботи протягом семестру, якщо у підсумку він набрав не менше 60 балів та виконав умови допуску до семестрового контролю.

Умовою допуску до семестрового контролю є позитивна оцінка з рубіжної контрольної роботи (≥ 30 балів).

Студент виконує залікову контрольну роботу, якщо а) він виконав умови допуску до заліку, але його підсумковий рейтинг за семестр нижчий за 60 балів; б) він хоче підвищити поточну оцінку з освітнього компонента.

Якщо здобувач виконує *залікову контрольну роботу*, його попередній рейтинг скасовується і він отримує остаточну оцінку за її результатами. Залікова контрольна робота оцінюється у *100 балів* і містить завдання за темами освітнього компонента, прописаними у п. 5 цього силабусу.

Залікова контрольна робота проводиться у письмовій формі, складається з 3 завдань, які за структурою та критеріями оцінювання збігаються з *рубіжною контрольною роботою*.

Ваговий бал за перше завдання – 40 балів; друге і третє завдання оцінюються у 30 балів кожне. Перше завдання містить 20 питань, за кожну правильну відповідь нараховується 2 бали.

Виконання 2 і 3 завдань залікової роботи оцінюється за такою шкалою:

- «відмінно» – безпомилкове виконання завдання; повна й розгорнута відповідь (більше 90% потрібної інформації). Допускаються одна чи дві помилки – 30-27 балів.
- «добре» – повне виконання завдання з незначними помилками – 26-23 балів.

– «задовільно» – неповне виконання завдання та виконання завдання з кількома суттєвими помилками – 22-18 балів.

– «незадовільно» – незадовільна відповідь, виконання менше 60% контрольного завдання – 0 балів.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

9.1. На залікову контрольну роботу винесено тематичний матеріал, прописаний у п. 5 цього силабусу.

9.2. Для цього освітнього компонента передбачене визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті згідно з процедурою, прописаною у Положенні про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://osvita.kpi.ua/node/179>).

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено к.філол.н. Матковською Г.О.

Доповнено д. філол.н. Гудманяном А.Г.

Ухвалено кафедрою ТППАМ (протокол №21 від 25.06.2021)

Погоджено Науково-методичною комісією зі спеціальності 035 Філологія (протокол № 7 від 30.06.2021 р.)

Тема 1. Роль перекладу у стародавньому світі (Лекція 1)

Семінарське заняття 1,2:

1. Перші згадки про переклад. Переклад у давньому Єгипті.
2. Переклад у державах Межиріччя (Вавилон, Ассирія). Поява перших тлумачних і двомовних словників.
3. Роль перекладачів у дипломатії і розвитку торгівлі стародавніх держав (держави Межиріччя, Китай, Індія).
4. Переклад у стародавньому Римі (Лівій Андронік, Теренцій Плавт, Горацій, Квінтіліан, Пліній Молодший).
5. Перекладацька діяльність Цицерона. Принципи перекладу.

Тема 2. Переклад і розвиток світових релігій (Лекція 2)

Семінарське заняття 3,4:

1. Септуагінта – переклад книг Старого Завіту давньогрецькою мовою 3-2 ст. до н.е.
2. Кумранські рукописи (сувої Мертвого моря).
3. Готська Біблія Вульфїли. Створення готського алфавіту.
4. Вульгата – переклад Біблії Ієроніма Стридонського.
5. Погляди Ієроніма Стридонського на переклад релігійної та секулярної літератури.
6. Веспасіанів Псалтир.
7. Роль Кирила та Мефодія у поширенні ідей християнства. Церковнослов'янські переклади Біблії.
8. Переклад Біблії Мартіна Лютера.
9. Переклади Біблії англійською мовою (переклади Дж. Уїкліфа, В. Тіндейла; Велика Біблія Генріха VIII, Женевська Біблія, Біблія короля Якова).
10. Історія перекладу Біблії українською мовою (П. Морачевський, П. Куліш, І. Пулюй, І. Нечуй-Левицький, митрополит Іларіон).

Тема 3. Переклад у країнах середньовічної Європи (Лекція 3)

Семінарське заняття 5, 6:

1. (Англія) Перекладацька діяльність під патронатом короля Альфреда. Переклади духовної літератури й латинської граматики абата Ельфріка.
2. Роджер Бекон про мистецтво перекладу.
3. Переклади Джона Тревизи.
4. Переклади Джефрі Чосера.
5. (Іспанія) Заснування толедської школи перекладачів в Іспанії.
6. Опосередкований переклад праць античних авторів з арабської.

7. Переклади античних праць з арабської мови латиною.
8. Перекладацька діяльність Герхарда Кремонського.
9. (Франція) Переклади класичних праць під патронатом короля Карла V Мудрого.
10. (Італія) Діяльність Костянтина Африканського – переклади античних праць з арабської. Погляди на переклад Данте Аліг'єрі.

Тема 4. Європейський переклад за часів Відродження.

Семінарське заняття 7, 8:

1. (Італія) Нікколо Тарталья – перекладач трактатів Архімеда та Евкліда італійською. Переклад наукових і філософських праць античних авторів італійською.
2. Погляди на переклад і особу перекладача Леонардо Бруні.
3. Поява нових жанрів перекладної літератури італійською мовою (записки мандрівників, театральні п'єси).
4. (Франція) Погляди на перекладацьку діяльність Етьєна Доле. П'ять принципів перекладу.
5. Переклади Плутарха, Гомера, Цицерона французькою у 16 ст.
6. Перекладацька діяльність Жака Амію (переклади «Порівняльних життєписів» Плутарха, «Дафніса і Хлої» Лонга).
7. Погляди Жоашена дю Белле на переклад.
8. "Досліди" Мішеля Монтеня мови і переклад.
9. (Англія) Літературна й перекладацька діяльність при дворі королеви Єлизавети I. Перекладацька діяльність королеви Єлизавети I.
10. Діяльність англійських перекладачок (Мері Бассет, Ен Кук, Мері Сідні, Маргарет Тайлер).
11. Укладання словників (Томас Еліот, Джон Флоріо).
12. Переклади Гомера Джорджем Чепменом.
13. (Німеччина). Підходи до перекладу світської літератури в Німеччині 14-15 ст. (Ніклас фон Віле, Альбрехт фон Ейб)

Тема 5. Перекладацька практика періоду класицизму і Просвітництва (XVII-XVIII ст) (Лекція 5)

Семінарське заняття 9, 10:

1. (Англія) Перекладацька діяльність і погляди на переклад Джона Денхема.
2. Перекладацька діяльність і погляди на переклад Джона Драйдена. Види перекладу за Дж. Драйденом.
3. Олександр Поуп, переклади творів Гомера.
4. Погляди Семюеля Джонсона на переклад.

5. (Франція). Метафора «прекрасні невірні» (Les belles infideles) як опис процесу поетичного перекладу у Франції.
6. Погляди П'єра-Даніеля Юе на переклад (трактат "Про переклад" (1661)
7. Дискусія про адекватність перекладу між А. Дас'є і Ю. де ла Моттом.
8. (Німеччина) Погляди на переклад Мартіна Опіца.
9. Дискусія щодо принципів перекладу між Йоганном Крістофом Готшедом та Йоганном Якобом Брейтінгером.
10. (Росія) Перекладацька діяльність за часів правління Петра I.
11. Роль В.К. Тредіаковського, О.П. Сумаркова і М.В. Ломоносова у становленні культури російського перекладу.

Тема 6. Перекладацька діяльність у країнах Європи (друга половина XVIII ст. та в XIX ст) (Лекція 6)

Семінарське заняття 11, 12:

1. (Німеччина) Концепція пріоритетності "духу" оригіналу Фрідріха Готліба Клопштока (1724-1803) та Йоганна Готфріда Хердера (1744-1803).
2. Погляди на переклад Йоганна Вольфганга Гете (максими перекладу).
3. Принципи перекладу за Вільгельмом Шлегелем.
4. Трактат Фрідріха Шлейєрмахера "Про різні методи перекладу".
5. Німецькомовні переклади В. Шекспіра.
6. Англія. "Есе про принципи перекладу" Александра Тайтлера.
7. Переклади Едварда Фіцджеральда (Омар Хайям).
8. Роберт Браунінг і його буквалістський підхід до перекладу.
9. Дискусія між Метью Арнольдом та Френсісом Ньюменом щодо перекладів Гомера англійською.
10. Погляди на переклад Данте Гебріеля Росетті.
11. Переклад у Росії XIX ст. (М.М. Карамзін, В.А. Жуковський, М.І. Гнедич).

Тема 7. Український переклад XVIII – поч. XX ст. (Лекція 7)

Семінарське заняття 13, 14:

1. Переклад у Києво-Могилянській академії.
2. «Енеїда» І.П. Котляревського як травестія «Енеїди» Вергілія. Історія написання й публікації.
3. Явище «котляревщини» в українському перекладі; перекладацька творчість Л. Боровиковського, П.Гулака-Артемовського).
4. Переклади Т. Шевченка.
5. Переклади творів світової літератури П. Куліша. Перші переклади творів Шекспіра українською.
6. Перекладацька діяльність І. Франка та його погляди на переклад.
7. Перекладацька діяльність Лесі Українки.
8. Переклади М. Старицького.

9. П. Ніщинський – перекладач творів Гомера.

Тема 8. Український переклад радянського періоду. Розвиток українського перекладу часів незалежності (Лекція 8)

Семінарське заняття 15, 16

1. Перекладацька діяльність неокласиків (М. Зеров, П. Филипович, М. Драй-Хмара, О. Бурхгардт, М. Рильський).
2. Переклади М. Бажана.
3. Українські перекладачі в еміграції (Ігор Костецький, Ігор Качуровський, Василь Барка, Віра Вовк та ін.).
4. Перекладацька діяльність Бориса Тена, Миколи Лукаша, Григорія Кочура.
5. Внесок Віктора Коптілова у становлення українського перекладознавства.
6. Художній і науково-технічний переклад в Україні XXI ст. Відомі персоналії та видавництва перекладної літератури.

Додаткові теми для обговорення:

1. Історія становлення перекладацьких професійних організацій.
2. Вплив перекладачів на світову політику. Історія дипломатичного перекладу.
3. Служба перекладачів ООН.
4. Зародження й розвиток синхронного перекладу.
5. Розвиток машинного перекладу й автоматизації процесу перекладу.
6. Історія аудіовізуального перекладу.
7. Історія театрального перекладу в Україні й світі.
8. Еволюція принципів перекладу літературних творів античності (на прикладі творів Гомера).
9. Світові видавництва перекладної літератури.
10. Періодичні видання перекладної літератури в Україні та світі.
11. Концепції перекладу XX - поч. XXI ст.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Укладено Професор, д.філол.н., ГУДМАНЯН Артур Грантович.

Ухвалено кафедрою ТППАМ (протокол №1 від 31 серпня 2022 р.)

Погоджено Науково-методичною комісією зі спеціальності 035 Філологія (протокол №1 від 31 серпня 2022 р.)